

Άγραφα : Φτεριώτικο ρέμα

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Στον πολυδαίδαλο ορεινό όγκο των Αγράφων, ανάμεσα από χαώδεις γκρεμούς και κρυφές κοιλάδες, πολυάριθμα ρέματα μικρά και μεγάλα τροφοδοτούν τους δύο παραπόταμους του Αχελώου, Ταυρωπό και Αγραφιώτη. Σε ένα από τα ρέματα αυτά, γνωστό ως Φτεριώτικο, που πηγάζει από τις πλαγιές των κορυφών Φτέρη και Λιάκουρα είχαμε την πληροφορία ότι υπάρχει ένα στένωμα του φαραγγιού γνωστό ως Άπατη.

Είσοδος της «Απατης»

Το όνομα «Άπατη» είναι ενδεικτικό του απροσπέλαστου της περιοχής. Με σκοπό να το γνωρίσουμε, πραγματοποιήσαμε μία πορεία από το χωριό Άγραφα (κεφαλοχώρι της περιοχής) έως εκεί. Ο Σεπτέμβριος, ως ο κατά τεκμήριο πιο κατάλληλος μήνας του έτους για εύκολο πέρασμα φαραγγιών, επιλέχθηκε για το εγχείρημα αυτό.

Από το ανακαινισμένο νερόμυλο στο κάτω μέρος του χωριού και με το ξεπροβόδιασμα των καλόκαρδων ιδιοκτητών του, Δημήτρη και Βασιλικής Κίτσιου, ξεκινήσαμε πρωί για να φτάσουμε μετά από μισή ώρα περίπου στην διασταύρωση που οδηγεί δεξιά για τα Επινιανά, Τρίδενδρο, Τροβάτο, Βραγγιανά και άλλα χωριά της περιοχής.

Καταρράκτες στην «Τρύπα του Αγραφιώτη»

Λίγο μετά τη διασταύρωση αυτή αφήνουμε τον χωματόδρομο και ακολουθούμε το κατηφορικό μονοπάτι αριστερά προς τον Αγραφιώτη που κυλάει πιο κάτω. Το μονοπάτι, αν και καταστραμμένο σε ορισμένα σημεία, αφήνει να φανεί η μαστοριά των κατοίκων της περιοχής, οι οποίοι με περισσή φροντίδα το έχουν κτίσει στα δύσκολα σημεία. Μετά από λίγη ώρα φθάνουμε στο ποτάμι και αντικρίζουμε στην απέναντι όχθη τους πανέμορφους μικρούς και μεγάλους καταρράκτες να πέφτουν ανάμεσα από τα πλατάνια, τους γαύρους, τις ιπποκαστανιές, τις κρανιές, τα βρύα, τα πολυτρίχια και την άλλη βλάστηση, που λουσμένη από τις πολυάριθμες σταγόνες του νερού που ταξιδεύουν στον αέρα, ανακλούν το λιγοστό φως που φτάνει έως εδώ, δημιουργούν ένα πανέμορφο σκηνικό, αληθινό νεραϊδότοπο. Η μικρή λίμνη που σχηματίζεται κάτω από τα νερά που πέφτουν, βαθιά ως τη μέση χρειάζεται να περαστεί προκειμένου να συνεχιστεί η πορεία.

Καταρράκτης στα «Κανάλια»

Με τα σακίδια ψηλά στα χέρια περνούμε το σημείο αυτό. Ακολουθούμε τον ρου του ποταμού μέσα στην κοίτη του, πότε μέσα στο νερό και πότε στα στεγνά ποταμολίθια και τις ποταμίσιες πλάκες, λείες από το αέναο πανάρχαιο κύλισμα του νερού. Δεξιά και αριστερά εντυπωσιακοί σχηματισμοί πετρωμάτων με ποικίλα χρώματα και με δένδρα, θάμνους και ποώδη βλάστηση να ντύνει εντυπωσιακά τα απρόσιτα σημεία και τους γκρεμούς. Μετά από μιάμιση ώρα περίπου αντικρίζουμε να έρχεται από δεξιά μας, με γρήγορη ροή, το φτεριώτικο ρέμα. Η τοξωτή πετρόκτιστη γέφυρα πάνω από το ρέμα αυτό επιτρέπει ακόμα στους οδοιπόρους να συνεχίσουν την πορεία τους το χειμώνα όταν το ρέμα είναι αδιάβατο προς την τοποθεσία «Ανηφόρα». Ανηφόρα λέγεται γιατί πράγματι το μονοπάτι εκεί ανηφορίζει πολύ, μέχρι να φτάσει στο ανώτερο σημείο της πλαγιάς και να συνεχίσει πλέον πολύ πιο εύκολα μέχρι το χωριό Επινιανά.

Το «γεφύρι της Ανηφόρας» στο Φτεριώτικο ρέμα

Κατευθυνόμαστε πλέον αντίθετα με τη ροή του Φτεριώτικου ρέματος, ανάμεσα από πλατάνια και σκλήθρα, περνώντας συχνά και από εγκαταλελειμμένες λογγιές, μικρά κτήματα και ξερολιθιές. Η περιοχή, όπως και σε άλλες παρόμοιες τοποθεσίες, υποστήριζε μέχρι και κάποιες δεκαετίες πριν αρκετές οικογένειες που πάσχιζαν να επιβιώσουν σε δύσκολες πράγματι συνθήκες. Όπως μάθαμε αργότερα, ένα από τα αίτια της εγκατάλειψης του τόπου εκεί ήταν και μία καταστροφική κατεβασιά του ρέματος, όταν το νερό που είχε σωρευτεί από το φράξιμο του στενού ανοίγματος της «Άπατης» ελευθερώθηκε ξαφνικά.

Μετά από μισή ώρα πορείας περίπου, το νερό παύει να κυλάει επιφανειακά ώσπου αργότερα εμφανίζεται πάλι. Πλησιάζοντας προς το στενό πέρασμα του φαραγγιού και λίγο πριν από αυτό ακούμε τον ήχο του νερού που χοροπηδητά έρχεται από αριστερά μας. Το μικρό αυτό ρέμα, γνωστό ως «Κανάλια» κατεβαίνει τις πολύ απόκρημνες πλαγιές του βουνού «Καλόγηρος».

Ο νερόμυλος στα «Κανάλια»

Αφήνουμε προς στιγμή το Φτεριώτικο ρέμα και σκαρφαλώνουμε χωρίς μονοπάτι στις ανηφοριές κατά μήκος των καναλιών για να αντικρύσουμε πανέμορφους απρόσιτους καταρράκτες, μικρές λίμνες και νεροσυρμές να φιδοσέρνουν σκάβοντας και λειαίνοντας τους γλιστερούς βράχους. Εκεί κοντά ένας καταστραμμένος νερόμυλος, με ραγισμένη τη μία μυλόπετρα και σαπισμένη την κάλανη, έχει παραδοθεί στην καταλυτική δύναμη της βλάστησης που αγκαλιάζει και χωνεύει τα ανθρώπινα έργα. Το απρόσιτο των «Καναλιών» έσωσε, όπως μαθαίνουμε, πολλούς κατοίκους της περιοχής που κρύφτηκαν εκεί για μέρες και απέφυγαν έτσι εκδικητικές ενέργειες ξένων στρατιωτών κατά τη διάρκεια της κατοχής.

Μετά από λίγο ανηφορίζοντας πάλι στο Φτεριώτικο ρέμα, φθάνουμε μπροστά στην έξοδο της άπατης. Το νερό άφθονο, αλλά ήρεμο, βγαίνει από το κρύο, σκοτεινό στόμιο του φαραγγιού. Η απόφαση και η ενέργεια να μπούμε και να προχωρήσουμε στο στενό αυτό πέρασμα μέσα στο νερό, φάνταζε δύσκολη και παράτολμη. Το νερό ήταν πολύ κρύο και το βάθος του απροσδιόριστο. Πολύ προσεχτικά αποφασίσαμε

να συνεχίσουμε με το νερό να φτάνει ήδη κοντά στους ώμους.

Πτυχώσεις στις ορθοπλαγιές του φαραγγιού

Αναλογιζόμενος ότι έπρεπε να κολυμπήσω, δεν ξέρω πόσα μέτρα, στο στενό αυτό υδάτινο πέρασμα με τους θεόρατους βράχους δεξιά και αριστερά επάνω μου να εφάπτονται μη επιτρέποντας παρά το διάχυτο φως του ήλιου να περνά, δε θέλησα να συνεχίσω. Η συντροφιά μου, πιο αποφασιστική, συνέχισε και άρχισε να κολυμπά αντίθετα στο ρεύμα μέχρις ότου εξαφανίστηκε πολλά μέτρα πιο πέρα εκεί όπου το ρέμα έστριβε προς τα δεξιά. Μετά από αρκετά λεπτά αγωνίας και εν μέσω δυνατών φωνών και προτροπών μου να μην συνεχίσει την προσπάθεια, αποφάσισα να μην περιμένω και να γυρίσω πίσω αφού το κρύο άρχιζε να δυσκολεύει τις κινήσεις .

Το εσωτερικό της «Άπατης»

Η επιμονή της συντροφιάς μου, μαγεμένης από την ομορφιά της άπατης, να επιχειρήσω κι εγώ το πέρασμά της και η βοήθειά της να μεταφέρει δεμένες στην μέση της τις βαριές ορειβατικές μου αρβύλες που εμπόδιζαν την κολύμβηση, επέτρεψαν να βιώσω μία αξέχαστη εμπειρία, η οποία είναι πράγματι δύσκολο να περιγραφεί. Πώς αλήθεια να περιγράψει κανείς, τους χρωματισμούς των λειασμένων βράχων που αγκαλιάζονταν πάνω μας, πως το διάχυτο φως του ήλιου που φευγαλέα μεταμόρφωνε σε λαμπερά διαμάντια τις χονδρές σταγόνες που έπεφταν από ψηλά, πώς να αποδώσει κανείς με λόγια τον παφλασμό του νερού σε ορισμένα σημεία του στενού περάσματος, πώς να ζωγραφίσει εκείνους τους θάμνους, τα δέντρα και τα ανθισμένα φυτά που βρίσκονταν εκεί ψηλά γαντζωμένα σε απροσδιόριστες σχισμές των θεόρατων βράχων ορισμένοι των οποίων ήταν εγκλωβισμένοι ανάμεσα σε άλλους, έτοιμοι λες να αναδιαταχθούν και να γκρεμισθούν προκαλώντας δέος σε όποιον τολμούσε να βρεθεί στο δικό τους βασίλειο, στην δική τους επικράτεια.

Είσοδος της «Απάτης»

Η επιστροφή στο χωριό έγινε με το μυαλό πλημμυρισμένο από τις εικόνες και τις συγκινήσεις που απλόχερα μας προσέφερε. Χρέος μας είναι τέτοιες ομορφιές να τις κρατούμε ανέγγιχτες. Το νερό του Φτεριώτικου ρέματος πρέπει να συνεχίσει να περνά, καθαρό, αμόλυντο στο στενό φαράγγι της άπατης και να φέρνει στον κάμπο τους ήχους και τα μυστικά των πλαγιών της άγριας Φτέρης, του βουνού αυτού των Δυτικών Αγράφων απ' όπου γεννιέται.